

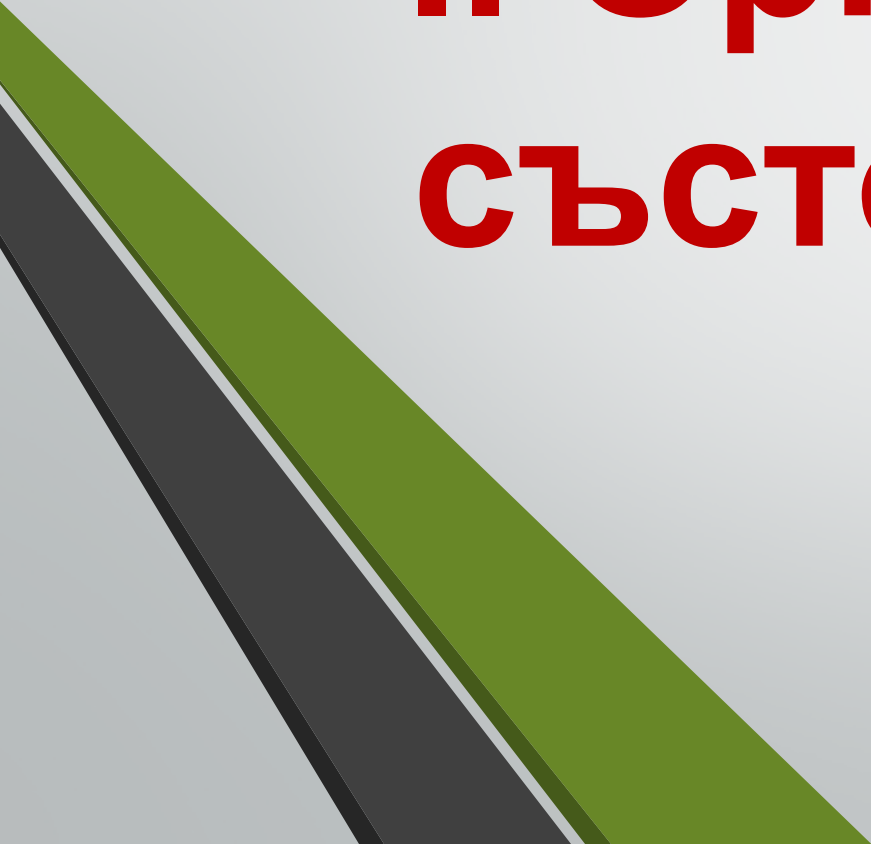
Отчетен доклад
на
Хумболтовия съюз в България
юни 2021 – юни 2023

Структура на доклада

I. Организационно състояние на ХСБ

II. Дейности

III. Признания и награди за български хумболтианци

I. Организационно състояние на ХСБ

I.1. Активни членове по секции

активни/по списък

- Секция *Медико-биологически и аграрни науки*: **20/21**
- Секция *Физико-математически и геологически науки*: **13/21**
- Секция *Химически и технически науки*: **20/27**
- Секция *Хуманитарни и обществени науки*: **22/31**

1.2. In memoriam

† професор Борис Парашкевов

† професор Милчо Цветков

† професор Грозьо Станилов

† доцент Александър Ганчев

† професор Стефан Дундаров

I.3. Хумболтови стипендии

Нови хумболтианци - няма!

Продължаващи през периода хумболтови стипендии

д-р Иван И. Илиев – Фрайбург

д-р Иван. П. Петров – Гисен

доц. д-р Мария Ендрева-Черганова – Хамбург

Подновен изследователски престой

проф. Людмил Антонов – Рощок

доц. Цветомира Венкова – Берлин

Реинтеграционни стипендии

доц. д-р Мария Ендрева-Черганова – Софийски университет

д-р Иван Петров – ИБЦТ-БАН

1.3. Продължаващи през периода проекти, финансирани от Фондацията

проф. Юрий Кълвачев

Functional porous materials as catalysts for environmental protection

в рамките на програмата за научно коопериране „Research Group Linkage Programme“

проф. Дияна Ботева-Боянова

Ancient Coins Counterfeits Scientific Network

в рамките на „Humboldt-Alumni-Preis für innovative Netzwerkiniciativen“

4. Нови секционни ръководства 2023-2025

Медико-биологически и аграрни науки

председател: **доц. Мая Захариева** – Институт по микробиология – БАН

секретар/заместник-председател: **проф. Spiro Константинов** – МУ-София

Физико-математически и геологически науки

председател: **проф. Николай Витанов** – Институт по механика – БАН

Химически науки

председател: **проф. Людмил Антонов** – Институт по електроника – БАН

секретари/заместник-председатели: **проф. Анела Иванова** – ФХФ – СУ;

проф. Силвия Бойчева – Технически университет

Хуманитарни и обществени науки

председател: **проф. Валери Стоянов** – Институт за исторически изследвания – БАН

заместник-председател: **доц. Добриела Котова** – Институт за балканистика с Център по тракология – БАН

I.5. Заседания на Ръководството на ХСБ

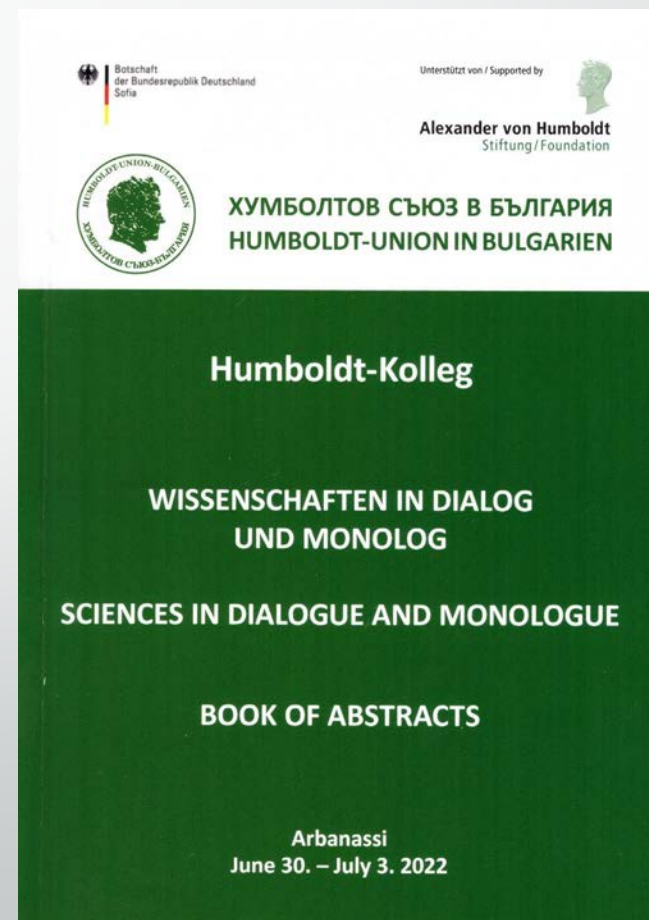
Проведени са общо 20 заседания, три от които виртуални, а две неприсъствени.

II. ДЕЙНОСТ НА ХСБ

II.1. Хумболтов колегиум *Sciences in Dialogue and Monologue* Арбанаси, 30 юни - 3 юли 2022

Участници:

- близо 100 учени от 10 държави (България, Германия, Грузия, Гърция, Италия, Полша, Румъния, Северна Македония, Сърбия, Хърватия)
- 55 университета и научни института
- 53 хумболтианци, 38 млади учени, 22 чуждестранни учени (в т.ч. 11 от Германия)

Програма

- 57 доклада, вкл. на млади учени, повечето ръководени от хумболтианци
- Поздравително слово на генералния секретар на Фондацията д-р Енно Ауфдерхайде
- Поздравителни адреси от ректори на ВУ

Тематични акценти

- Хумболтово пространство
- Зелената сделка
- Биомедицина и качество на живот
- Пандемията: един вирус, много последствия
- Културният диалог в Югоизточна Европа

Социална програма

- **Арбанаси – Констанцалиевата къща, ц. „Рождество Христово“**
- **Велико Търново – ц. „Св. 40 мъченици“, Царевец (съдействие от хумболтианката проф. Росина Костова)**

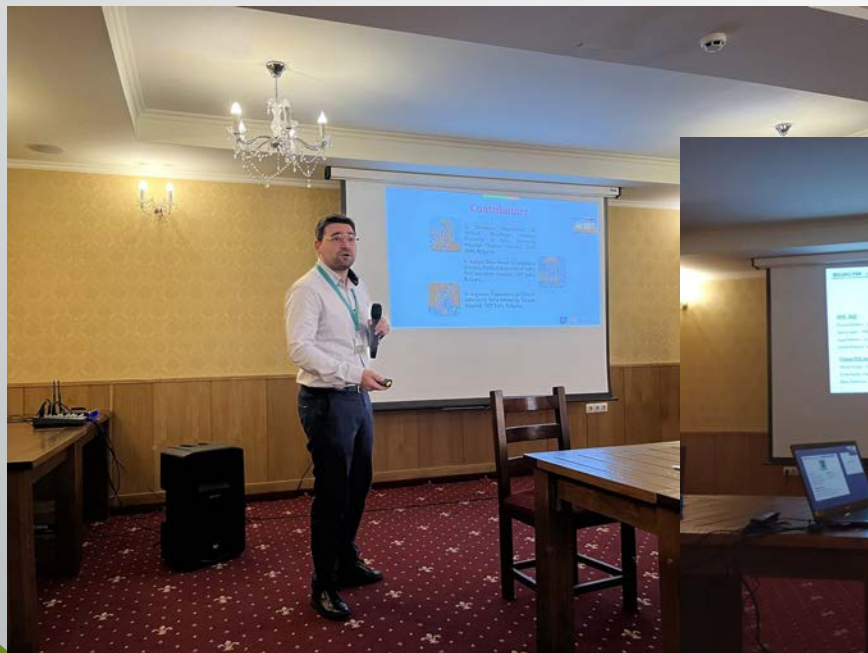
Тържество в чест на дългогодишния партньор на ХСБ Йорг Шенк

- **Прием от Германското посолство**

**Благодарност към всички участници
в организацията:
членове на ръководството,
хумболтианци и млади учени!**

II.2. Хумболтова горичка

Инициативата, осъществена в партньорство с Германското посолство, бе подкрепена от **41 дарители:**

- ✓ хумболтианци от страната и чужбина
- ✓ други учени и граждани
- ✓ ученици от 11 „д“ клас на 91 НЕГ

Обща събрана сума 9020 лв.

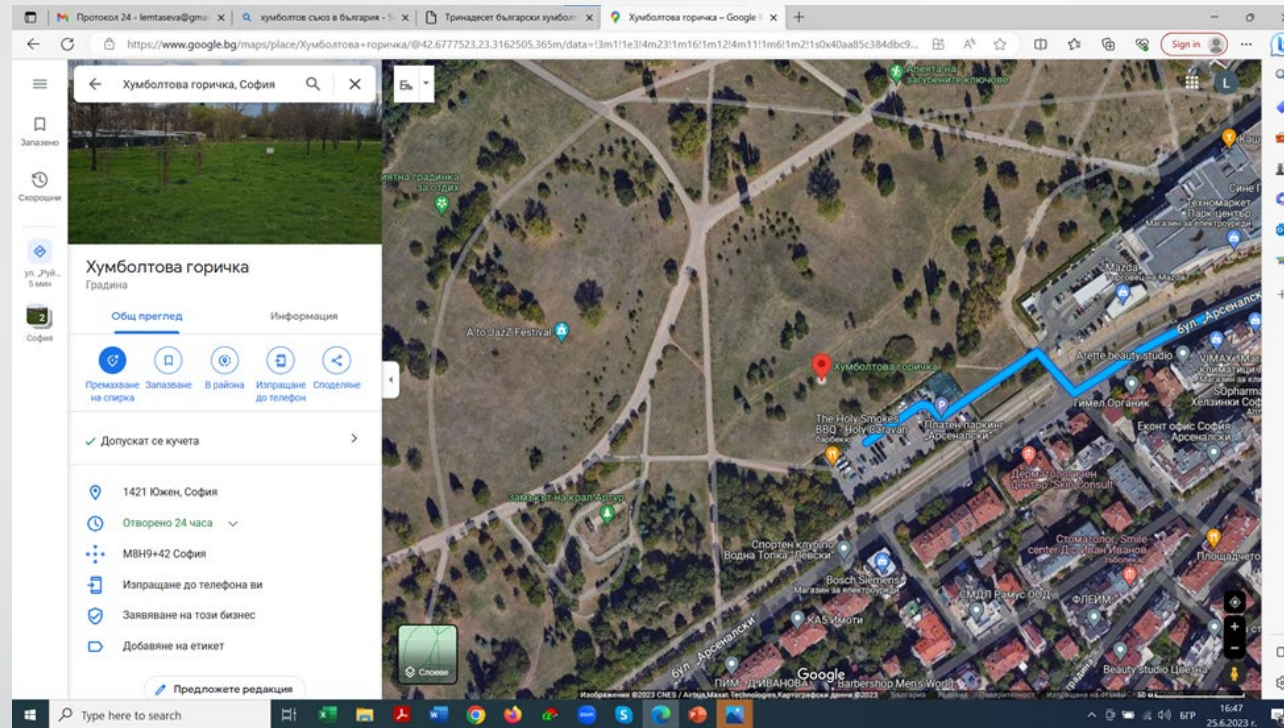
Хумболтова горичка – тържествено засаждане 24 март 2022 г.

Хумболтова горичка – първо разлистване и цъфтеж

Хумболтова горичка – може да се намери в Google map

- Предстои поставяне на траен надпис върху камък (очакваме разрешение от Столична община и Главния архитект)

II.3. Инициативи

Секция „**Химически и технически науки**“ е съорганизатор на XX и XXI национална конференция по химия за студенти и докторанти (18-20 май 2022 г. и 17-19 май 2023 г.), проведени във ФХФ на СУ „Св. Климент Охридски“.

Представени са доклади от млади изследователи с научни ръководители, членове на секцията.

Български поздрав за новия президент на Фондацията
проф. Роберт Шльогл

Поздравителни адреси

- За честванията на 80-годишнините на
 - проф. Троя Троев – март 2022 г.
 - акад. Петър Кендеров – април 2023 г.
- За Фондация „Св. Св. Кирил и Методий“ по повод 40 години от нейното основаване – октомври 2022 г.

II.4. Научни и обществени предизвикателства пред ХСБ и хумболтианците:

COVID-пандемията

- съветник на министър-председателя Кирил Петков по проблемите на пандемията - **проф. Радка Аргирова**
- експерт към Министъра на здравеопазването по същите проблеми - **проф. Радка Аргирова**
- експерт по математическо моделиране на *COVID-19* към НОЩ, Министерство на здравеопазването 2020-2023 – **проф. Николай Колев Витанов**

II.4. Научни и обществени предизвикателства пред ХСБ и хумболтианците:

COVID-пандемията

- десетки телевизионни и радиопредавания, множество интервюта във вестници - **проф. Радка Аргирова, проф. Николай Колев Витанов, проф. Огнян Кунчев**
- разработване на математически модели за анализ, прогнозиране и предотвратяване на разпространението на вируса – **проф. Николай Колев Витанов, проф. Огнян Кунчев**
- статия *A Nationwide Comparison of COVID-19 outcomes of Vaccinated against Non-vaccinated Patients with single Comorbidities in Bulgaria (March 2020 – April 2022)* в сп. ***British Medical Journal*** – **проф. Радка Аргирова, проф. Огнян Кунчев** и др.

2. Научни и обществени предизвикателства пред ХСБ и хумболтианците: *управление на науката*

МОН

- *акад. Константин Хаджииванов* – заместник-министър на образованието и науката
- *проф. Георги Вайсилов* – изпълнителен директор на Изпълнителна агенция „Програма за образование“
- *проф. Николай К. Витанов* – заместник-председател на Комисия за наблюдение и оценка на дейността на висшите училища и научните организации в Р България към МОН

2. Научни и обществени предизвикателства пред ХСБ и хумболтианците: *управление на науката*

Фонд научни изследвания

- **проф. Юрий Кълвачев:** Управител на ФНИ
- **чл.-кор. Илза Пъжева:** член на ИС на ФНИ
- **акад. Васил Дренски:** член на ИС на ФНИ
- **проф. Виолета Великова:** член на ПНЕК по Биологически науки към ФНИ
- **проф. Лора Тасева:** член на ПНЕК по Хуманитарни и обществени към ФНИ

II.4. Научни и обществени предизвикателства пред ХСБ и хумболтианците: *управление на науката*

Фонд научни изследвания

- **доц. Мая Захариева:** член на ВНЕК по Биологически науки (2022)
- **проф. Николина Бурнева:** член на ВНЕК по Хуманитарни и обществени науки (2022)
- **проф. Виолета Великова:** член на ВНЕК по Биологически науки (2022)
- **проф. Радка Аргирова:** член на ВНЕК по Биомедицински науки (2022) и на ВНЕК по Covid-19 конкурса (2021)

II.4. Научни и обществени предизвикателства пред ХСБ и хумболтианците: *управление на науката*

проф. Радка Кънева – представител на България в групата към ЕК на страните, подписали Декларацията „Към 1 милион секвенирани генома в Европа“

Българска академия на науките

- Членове на УС на БАН – акад. **Константин Хаджииванов**
- Директори на институти на БАН: **доц. Христо Попов** – Национален археологически институт с музей; **проф. Петър Петров** – Институт по полимери
- Зам.-директори на институти на БАН: **доц. Стойно Стойнов** – Институт по молекулярна биология; **проф. Албена Паскалева** – Институт по физика на твърдото тяло

Софийски университет

- Заместник-ректор: акад. **Николай Витанов Витанов**

II.4. Научни и обществени предизвикателства пред ХСБ и хумболтианците: *управление на науката*

Научни сдружения

- **акад. Петя Василева** – президент на Югоизточноевропейското офталмологично дружество /SEEOS/
- **проф. Радка Кънева** – ръководител на националния хъб по биобанкиране
- **акад. Константин Хаджииванов** – председател на Българската зеолитна асоциация и член на Ръководството на Федерацията на европейските зеолитни асоциации
- **проф. Николина Бурнева** – председател на Съюза на германистите в България
- **проф. Радка Аргирова** – председател на Българското дружество по медицинска вирусология
- **доц. Стойно Стойнов** – ръководител на Център за съвременна микроскопия, част от Euro-Bioimaging консорциум
- **проф. Николай Лазаров** – председател на Българското анатомично дружество

II.4. Научни и обществени предизвикателства пред ХСБ и хумболтианците: *актуални проблеми на научната политика*

Становища на Ръководството на Хумболтовия съюз в България относно:

- Проект за Национална програма „Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“ – изпратено до Министъра на образованието и науката на 5.09.2021 г.
- Проект за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, приет с Постановление № 202 на МС от 2010 г. – изпратено до Министъра на образованието и науката на 30 май 2022 г.
- Проект за Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите – изпратено до МОН на 1.06.2023 г.

II.5. Индивидуални прояви на хумболтианци: участие в хумболтови събития извън България

Хумболтови колегиуми

Madaba (Jordan), 9-11.06.2022: Humboldt-Kolleg
„How to Change the World via Science“ –
Илза Пъжева, Лора Тасева

Tbilissi (Georgien), 30.11.-02.12.2022: Humboldt-Kolleg
„Deutschland – Schwarzmeerraum – Südkaukasien: Geschichte und Gegenwart der gegenseitigen Wahrnehmung“ – **Николина Бурнева, Лора Тасева**

El Jadida (Morocco), 1-3 юни 2023: Humboldt-Kolleg „Beacons of Hope in the Quest for the Next Einstein in Africa/Mena region“ – **Илза Пъжева, Георги Вайсилов, Юрий Кълвачев**

Lodz, 30.06.-02.07.2023: Humboldt-Kolleg „Pandemic and its impacts“. 12. Congress Societas Humboldtiana Polonorum – **Николина Бурнева, Радка Аргирова**

II.5. Индивидуални прояви на хумболтианци: Участие в хумболтови събития извън България

Други научни форуми с подкрепа на Фондацията

Palermo, 26.-31.07.2021 г.: *Kongress der Internationalen Vereinigung für Germanistik*
– **Николина Бурнева**

Heidelberg, 15-16.07.2022: 14. Altslavistik-Tagung „*Das kirchenslavische Schrifttum als Kulturerbe: Texte und Textwelten, Rezeptionswege, Digitale Erfassung*“ – **Лора Тасева, Добриела Котова**

Wien, 9-11.11.2022: „*Neighbouring ideas: The Byzantine–Slavonic Intellectual Contacts*“ – **Иван П. Петров, Лора Тасева**

II.5. Индивидуални прояви на хумболтианци:

Крум Бъчваров – Учен-посланик на Alexander von Humboldt-Stiftung

- Представяне на програмите на Фондация „Александър фон Хумболт“ по време на Хумболтовия колегиум „Науките в диалог и монолог“ (Арбанаси), 01.07.2022

II.5. Индивидуални прояви на хумболтианци

Организация на научни форуми с участие на хумболтианци

проф. Дияна Ботева-Боянова

в рамките на „Humboldt-Alumni-Preis für innovative Netzwerkiniciativen“ за проекта

„Ancient Coins Counterfeits Scientific Network“

- Първи международен семинар по експериментална нумизматика: *Експертиза в идентифицирането на техники за фалшификация* (29.04. – 1.05.2022, с. Малко Градище).
- Кръгла маса на XVI Международен конгрес по нумизматика (Варшава, септември 2022)

II.5. Индивидуални прояви на хумболтианци

Организация на научни форуми с участие на хумболтианци

- **проф. Антон Тончев** – *Международна черноморска конференция по неврогенеза*, Варна, май 2022 г.
- **доц. Стойно Стойнов** – *Международна конференция „Геномна архитектура и функция“*, София, 3-8 юни 2023 г. (съвместно с Националната фондация на САЩ)
- **проф. Владимир Пилософ** – *Национални експертни срещи по ваксинопрофилактика при децата*, София, септември 2022 и февруари 2023
- **акад. Петя Василева** – *Конгрес на Югоизточноевропейското офталмологично дружество /SEEOS/*, Боровец, 2022 г.

II.5. Индивидуални прояви на хумболтианци

Организация на научни форуми с участие на хумболтианци

- **проф. Диляна Ботева-Боянова** – Десета съвместна среща на Европейската мрежа за монетни находки (ECFN) и проекта Nomisma.org & Втори Български нумизматични четения, 19-23 юни 2023

II.5. Индивидуални прояви на хумболтианци „Клуб 2“

- Учреден през май 2023 г.
- Неформално сдружение на български учени, позиционирани сред първите 2% най-цитирани учени в света според класацията на Станфордския университет
- Координатори: проф. Цонко Колев, проф. Виолета Великова
- Сред учредителите са: проф. Цонко Колев, проф. Виолета Великов, акад. Константин Хаджииванов, чл.-кор. Димчо Кашчиев, проф. Николай К. Витанов, проф. Людмил Антонов

II.6. Популяризаторска дейност

Сайт на ХСБ

<http://humboldtunion-bulgaria.org/>

- текущи събития
- актуална информация за дейности и инициативи на Съюза
- становища на Ръководството на ХСБ по важни проекто-документи в областта на науката
- информация за секциите и членовете на Съюза

II.6. Популяризаторска дейност

Публикации

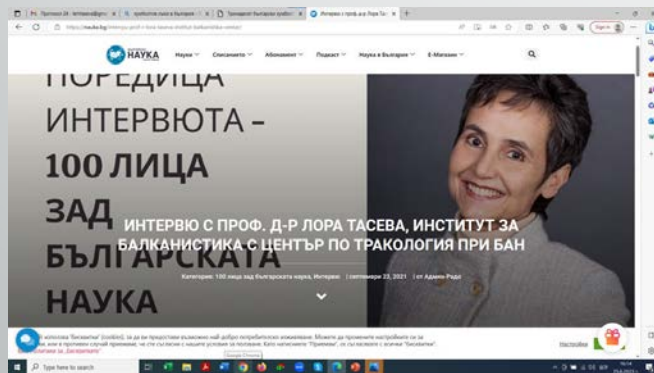
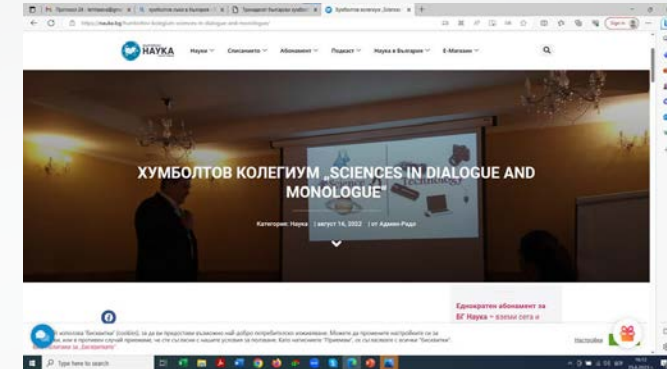
Сп. „Българска наука“

- 16 август, 2022 –

Николина Бурнева Хумболтов колегиум

„*Sciences in Dialogue and Monologue*“

<https://nauka.bg/humboltov-kolegium-sciences-in-dialogue-and-monologue/>

- 23 септември 2021 –

Интервю с проф. Лора Тасева в поредицата „100 лица зад българската наука“

<https://nauka.bg/intervyu-prof-r-lora-taseva-institut-balkanistika-centar/>

II.6. Медийни изяви

БНТ, БНР, ВТВ и др.

BBC, Wall street journal

свързани с Covid

проф. Радка Аргирова, проф. Николай К. Витанов, проф. Огнян Кунчев

свързани с други теми

*проф. Ивайла Попова; проф. Деляна Ботева-Боянова, проф. Петър Петров,
проф. Лора Тасева*

III. Признания и награди за български хумболтианци

III. Признания

Стандфордска класация за учени с влияние върху световната наука 2021 г. и 2022 г.

14 български хумболтианци са сред първите 1% или 2%:

акад. Константин Хаджииванов; акад. Николай В. Витанов; проф. Андрей Милчев; чл.-кор. Стойчо Язаджиев; проф. Георги Вайсилов; проф. Александър Милчев; проф. Виолета Великова; проф. Людмил Антонов; проф. Владимир Добрев; † акад. Иван Гуцов; проф. Николай К. Витанов; проф. Весела Цакова; проф. Тони Спасов, проф. Цонко Колев.

III. Награди и признания

2021 г.

Академици

- чл.-кор. проф. дн Васил Николов – хуманитарни науки
- чл.-кор. проф. дн Константин Хаджииванов – химически науки
- чл.-кор. проф. дн Николай В. Витанов – физически науки

Член.-кореспонденти

- проф. Александър Драйшу – физически науки
- проф. Стойчо Язаджиев – математически и физически науки

III. Награди и признания

2022 г.

- **акад. Васил Николов** – Почетен знак на БАН „Марин Дринов с лента“;
– „Почетен гражданин“ на Горна Оряховица
- **проф. Дияна Ботева-Боянова** – „Голямата награда за научна и преподавателска дейност“ на Софийския университет за социални и хуманитарни науки
- **акад. Петя Василева** – Златен медал „Св. Иван Рилски“ за особени заслуги по опазване на очното здраве и за интеграцията на специалността „Очни болести“ с другите медицински специалности
- **проф. Николай К. Витанов** – Благодарствен плакет на Министъра на здравеопазването за успехи в борбата с Covid-19;
– БНТ: „Най-любим български учен в областта на естествените науки“

БЛАГОДАРНОСТИ

- На Фондация „Александър фон Хумболт“
- На Посолството на ФР Германия в София, отдел „Наука“
- На Фондация „Св. Св. Кирил и Методий“
- На Ръководството на Българска академия на науките
- На Ръководството на Софийския университет
- На всички активни членове на ХСБ

Благодаря за вниманието!